

ISSN 2310-371X

НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Педагогіка
Історія

Випуск СХХVІІ

ISSN 2310-371X

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

Наукові записки

Серія
педагогічні та історичні науки

Випуск СХХVII

(127)

Київ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2015

УДК 37+93/94](066)
ББК 63я54+74я54
Н 34

ФАХОВЕ ВИДАННЯ

затверджено постановами президії ВАК України у 2010 р.,
від 26.05.2010 р. № 1-05/4 (педагогічні науки), від 01.07.2010 № 1-05/4 (історичні науки)

Свідцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 16421-4893Р від 10.02.2010 р.

**"НАУКОВІ ЗАПИСКИ" започатковано у 1939 році в КДПУ імені О. М. Горького
(нині НПУ імені М. П. Драгоманова)**

Редакційна колегія :

- В. П. Андрущенко* – член-кореспондент НАН України, академік НАПН України, доктор філософських наук, професор (*шеф-редактор*);
Б. І. Андрусишин – доктор історичних наук, професор;
В. І. Бондар – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор (*заст. головного редактора*);
В. М. Вашикевич – доктор філософських наук, професор;
Л. П. Вовк – доктор педагогічних наук, професор;
Бєата Гурицька – доктор Рн. Д. Опольський університет (Польща);
В. М. Даниленко – член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор;
І. І. Дробот – доктор історичних наук, професор (*заст. головного редактора*);
М. І. Жалдак – академік НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;
В. Б. Євтух – член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук, професор;
Л. Л. Макаренко – доктор педагогічних наук, професор (*відповідальний секретар*);
В. В. Обозний – доктор педагогічних наук, професор;
О. С. Падалка – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;
О. О. Сушко – доктор історичних наук, професор;
М. І. Шкіль – академік НАПН і АНВШ України, доктор фізико-математичних наук, професор (*головний редактор*);
О. Г. Ярошенко – член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор;
С. М. Яшанов – доктор педагогічних наук, професор (*відповідальний редактор*).

Рецензенти :
В. В. Борисов, доктор педагогічних наук, професор;
П. М. Чернега, доктор історичних наук, професор.

Н 34 **Наукові записки : [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. Драгоманова ; упор. Л. Л. Макаренко. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015. – Випуск СХХVII (127). – 288 с. – (Серія педагогічні та історичні науки).**

ISSN 2310-371X

У збірнику вміщено статті, де розглядаються актуальні питання наукових досліджень докторантів, аспірантів, викладачів навчальних закладів та співробітників наукових установ України, які працюють у галузях педагогічних та історичних наук.

УДК 37+93/94](066)
ББК 63я54+74я54

Рекомендовано Вченою радою НПУ імені М. П. Драгоманова
(протокол № 9 від 23 травня 2015 р.)

ISSN 2310-371X

© Редакційна колегія, 2015
© Автори статей, 2015
© Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2015

ISSN 2310-371X

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
NATIONAL PEDAGOGICAL DRAGOMANOV UNIVERSITY

Naukovi zapysky (research)

Series
pedagogical and historical sciences

Issue CXXVII

(127)

Publishers of
National Pedagogical Dragomanov University
2015

Уліщенко Андрій Борисович	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти дорослих Інституту перепідготовки і підвищення кваліфікації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, e-mail: ulish@ukr.net
Філіппова Лариса Василівна	кандидат хімічних наук, спеціаліст першої категорії Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, e-mail: RV_221a@meta.ua
Чень Чунься	Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, e-mail: RV_221a@meta.ua
Чжуан Гуань	аспірант Національного педагогічного інституту імені М. П. Драгоманова, e-mail: agina_30@ukr.net
Швед Оксана Володимирівна	кандидат історичних наук, старший викладач кафедри української мови та культури Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету, e-mail: stjarna1982@gmail.com
Яременко Лілія Анатоліївна	кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії теорії і методики розвитку дитячої обдарованості та креативності Інституту розвитку дитини Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, e-mail: RV_221a@meta.ua
RUDĪTE ANDERSONE	Латвійський університет. (м. Рига) e-mail: RV_221a@meta.ua
IVETA ĶESTERE	Латвійський університет. (м. Рига) e-mail: RV_221a@meta.ua
LĪSĻA RUTKA	Латвійський університет. (м. Рига) e-mail: RV_221a@meta.ua

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

- Белікова І. В.**
ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ:
ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ 5
- Білик В. Г.**
МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
ДО ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 11
- Гоменюк Г. В.**
КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАДАЧІ З АЛГЕБРИ
ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ.....19
- Горбатенко Н. Л.**
ПРОБЛЕМА ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ У ПРОЦЕСІ
ЇХ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ 26
- Даниляк Р. З.**
ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ ЧЕСНОТ
ЯК ОСНОВА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....33
- Деркач Т. М.**
СТИЛІ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 41
- Зайцева А. В.**
РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ СИНЕРГЕТИКИ У ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬО-
КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ 50
- Іншакова Г. В.**
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ БІОСТАТИСТИКИ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....57
- Ісаснко В. М., Уліщенко А. Б.**
КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА
ЯК ЧИННИК ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ВНЗ.....71
- Котик І. В.**
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У ХУДОЖНЬО-ТРУДОВІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ 79

ЗМІСТ

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

*Бєлікова І. В.*ЕЛЕКТРОННИЙ ПІДРУЧНИК У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ОСВІТИ:
ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТРУКТУРНИЙ АНАЛІЗ .....5*Білик В. Г.*МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ
ДО ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ .....11*Гоменюк Г. В.*КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАДАЧІ З АЛГЕБРИ
ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ .....19*Горбатенко Н. Л.*ПРОБЛЕМА ТВОРЧОГО САМОВИРАЖЕННЯ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ У ПРОЦЕСІ
ЇХ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ПІДГОТОВКИ .....26*Даниляк Р. З.*ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ ЧЕСНОТ
ЯК ОСНОВА МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ .....33*Деркач Т. М.*СТИЛІ НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ
НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ .....41*Зайцева А. В.*РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ СИНЕРГЕТИКИ У ФОРМУВАННІ ХУДОЖНЬО-
КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ .....50*Іншакова Г. В.*СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ БІОСТАТИСТИКИ
В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я .....57*Ісаєнко В. М., Уліщенко А. Б.*КОНФЛІКТОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА
ЯК ЧИННИК ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА ВНЗ .....71*Котик І. В.*ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ
У ХУДОЖНЬО-ТРУДОВІЙ ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ 79

Уліщенко Андрій Борисович	кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти дорослих Інституту перепідготовки і підвищення кваліфікації Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, e-mail: ulish@ukr.net
Філіппова Лариса Василівна	кандидат хімічних наук, спеціаліст першої категорії Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, e-mail: RV_221a@meta.ua
Чень Чунься	Харьковский национальный университет імені В. Н. Каразіна, e-mail: RV_221a@meta.ua
Чжуан Гуань	аспірант Національного педагогічного інституту імені М. П. Драгоманова, e-mail: arina_30@ukr.net
Швед Оксана Володимирівна	кандидат історичних наук, старший викладач кафедри української мови та культури Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету, e-mail: stjarna1982@gmail.com
Яременко Лілія Анатоліївна	кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії теорії і методики розвитку дитячої обдарованості та креативності Інституту розвитку дитини Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, e-mail: RV_221a@meta.ua
RUDIŅE ANDERSONE	Латвійський університет. (м. Рига) e-mail: RV_221a@meta.ua
IVETA ŅESTERE	Латвійський університет. (м. Рига) e-mail: RV_221a@meta.ua
LUCIJA RUTKA	Латвійський університет. (м. Рига) e-mail: RV_221a@meta.ua

4. Зубов А. В. Методика применения информационных технологий в обучении иностранным языкам: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / А. В. Зубов, И. И. Зубова. – М.: Академия, 2009. – 144 с.
5. Интернет-обучение: технологии педагогического дизайна / под ред. М. В. Моисеевой. – М.: Издательский дом "Камерон", 2004. – 216 с.
6. Наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України "Про затвердження Положення про електронні освітні ресурси" № 1060 від 01.10.2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
7. Потапова Р. К. Новые информационные технологии и лингвистика: учеб. пособие / Р. К. Потапова. – Изд. 5-е. – М.: Книжный дом "ЛИБРОКОМ", 2012. – 368 с.
8. Современные образовательные технологии: учебное пособие / коллектив авторов; под ред. Н. В. Бордовской. – 3-е изд., стер. – М.: КНОРУС, 2013. – 432 с.

References:

1. Azimov E. G. Novyy slovar metodicheskikh terminov i ponyatiy (teoriya i praktika obucheniya yazykam) / E. G. Azimov, A. N. Shchukin. – M.: Izdatelstvo IKAR, 2009. – 448 s.
2. Vember V. P. Metodichni osnovy proektuvannya ta vykorystannya elektronnoho pidruchnyka z informatyky dlia zahalnoosvitnoi shkoly / Viktoriia Pavlivna Vember: avtoref. ... kand. ped. nauk: 13.00.02 – teoriia ta metodyka navchannia (informatyka) – Kyiv, 2008. – 20 s.
3. Zaynutdinova L. Kh. Sozdanie i primeneniye elektronnykh uchebnikov (na primere obshchetechnicheskikh distsiplin) / L. Kh. Zaynutdinova. – Astrakhan: TsNTEP, 1999. – 364 s.
4. Zubov A. V. Metodika primeneniya informatsionnykh tekhnologiy v obuchenii inostrannym yazykam: ucheb. posobie dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy / A. V. Zubov, I. I. Zubova. – M.: Akademiya, 2009. – 144 s.
5. Internet-obucheniye: tekhnologii pedagogicheskogo dizayna / pod red. M. V. Moiseevoy. – M.: Izdatelskiy dom "Kameron", 2004. – 216 s.
6. Nakaz Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro elektronni osviti resursy" № 1060 vid 01.10.2012. [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1695-12>.
7. Potapova R. K. Novye informatsionnye tekhnologii i lingvistika: ucheb. posobie / R. K. Potapova. – Izd. 5-e. – M.: Knizhnyy dom "LIBROKOM", 2012. – 368 s.
8. Sovremennyye obrazovatelnye tekhnologii: uchebnoye posobie / kollektiv avtorov; pod red. N. V. Bordovskoy. – 3-e izd., ster. – M.: KNORUS, 2013. – 432 s.

БЕЛИКОВА И. В. Электронный учебник в современной системе образования: функционально-структурный анализ.

Статья посвящена рассмотрению современных информационных и коммуникационных технологий, в частности электронных образовательных ресурсов. Уточняется содержание понятия "электронный учебник", анализируются его сущностные характеристики. Внимание сосредоточено на теоретическом анализе принципов создания современных электронных учебников для высшего учебного заведения. На основе новейших исследований в сфере информационных технологий рассматриваются дидактические принципы организации структуры электронных учебных изданий. Автор анализирует явление гипертекста как основного средства представления информации в электронных учебниках, что позволяет объединить смысловые структуры и техническую среду. Проводится функциональный анализ электронных учебников в сравнении с традиционными. Рассматриваются психолого-физиологические особенности восприятия информации человеком в визуальной форме. Подчеркивается важность учета таких особенностей при разработке электронных учебников.

Ключевые слова: информационные и коммуникационные технологии, электронный учебник, традиционный (печатный) учебник, структура электронных образовательных ресурсов, гипертекст, гипертекстовые ссылки, визуальная информация.

BELIKOVA I. V. Electronic textbook in the modern system of education: functional and structural analysis.

The article is devoted to studying modern information and communication technology, in particular electronic educational resources. The notion of an "electronic textbook" and its essential characteristics have been considered. The author's attention focuses on the theoretical analysis of the principles of creating up-to-date electronic textbooks for higher educational establishments, as well as on didactic principles of the building structure of electronic educational editions. The notion of "hypertext" as the main means of presenting information in electronic textbooks, which allows to combine semantic structures and technical environment, has been analysed. The functions of electronic textbooks have been compared with those of the traditional ones. Psychological and physiological peculiarities of human perception of information in the visual form have been considered. The importance of considering these peculiarities in the process of developing electronic textbooks has been pointed out.

Keywords: information and communicative technology, electronic textbook, traditional (paper) textbook, structure of electronic educational resources, hypertext, hypertext links, visual information.

УДК 378.011.3-051:613.8

Білик В. Г.

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ЗДОРОВ'ЯФОРМУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

У статті зазначається, що в сучасних умовах модернізації вищої педагогічної освіти в Україні особливою актуальності набуває проблема підвищення ефективності професійної підготовки майбутніх учителів нової генерації, здатних сформувати сукупність валеологічних цінностей молодих школярів та їх стійку мотивацію до ведення здорового способу життя. Автор наголошує на тому, що зміцнення демократичних і гуманістичних принципів навчально-виховного процесу вищих педагогічних навчальних закладів передбачає оновлення змісту і напрямів освітньої практики, пошук і вдосконалення форм, методів і засобів підготовки висококваліфікованих, компетентних учителів початкової школи, здатних творчо вводити освітні інновації в контекст сучасних тенденцій, спрямовувати власні зусилля на саморозвиток і самовдосконалення. Аналіз психолого-педагогічної літератури, проведений автором, показав відсутність у педагогічній практиці моделі формування готовності майбутніх вчителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі та гостру потребу в її розробленні та теоретичному обґрунтуванні. У статті охарактеризовано цільовий, теоретико-методологічний, змістовий, організаційно-технологічний та результативно-оцінювальний блоки авторської моделі формування готовності майбутніх вчителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі. Вказано, що результатом є сформованість готовності майбутніх вчителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Ключові слова: модель, формування готовності, майбутні вчителі, здоров'яформувальна діяльність, початкова школа.

Здоров'я є визначальною умовою розвитку особистості та її життєвої успішності. Збереження здоров'я дитини та формування у неї свідомого ставлення до здоров'я як найбільшої життєвої цінності є першочерговим

завданням системи освіти. Серйозне занепокоєння суспільства викликає стан здоров'я дітей, зумовлений несприятливими чинниками навколишнього середовища, погіршенням санітарно-гігієнічних умов навчання та якості медичного обслуговування, поширенням шкідливих звичок серед учнівської молоді.

Теоретичні і методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи ґрунтовно розглядали І. В. Бужина, П. М. Гусак, С. А. Зайцева, Я. П. Кодлюк, О. А. Комар, С. А. Литвиненко, А. Г. Маджуга, С. М. Мартиненко, Л. О. Хомич, Л. Л. Хоружа та ін. Однак, аналіз наукової літератури показав, що не приділялося уваги питанням, пов'язаним з розробленням та теоретичним обґрунтуванням моделі формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Мета статті – розробити модель та теоретично обґрунтувати модель формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Модель формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі складається з цільового, теоретико-методологічного, змістового, організаційно-технологічного та результативно-оцінювального блоків (рис. 1).

До цільового блоку моделі формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі входять мета і завдання.

Метою є формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Завдання формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі спрямовані на:

– забезпечення підготовки кваліфікованих і затребуваних на ринку праці вчителів початкової школи, здатних вирішувати професійні завдання, пов'язані з здоров'яформувальною діяльністю;

– забезпечення якості освітніх послуг, яка спрямована на дотримання суб'єктами освітньої діяльності вимог до вищої педагогічної освіти, до її структури, змісту, програм з дисциплін, рівню з галузі знань 0101 Педагогічна освіта напряму підготовки 6.010102 Початкова освіта;

– забезпечення єдності вимог і умінь педагогічного колективу в організації самостійної роботи студентів, стимулюванні їх ініціативи та творчості;

– узгодження діяльності педагогічного і студентського колективів з реалізації програм розвитку особистісних якостей майбутніх учителів початкової школи.

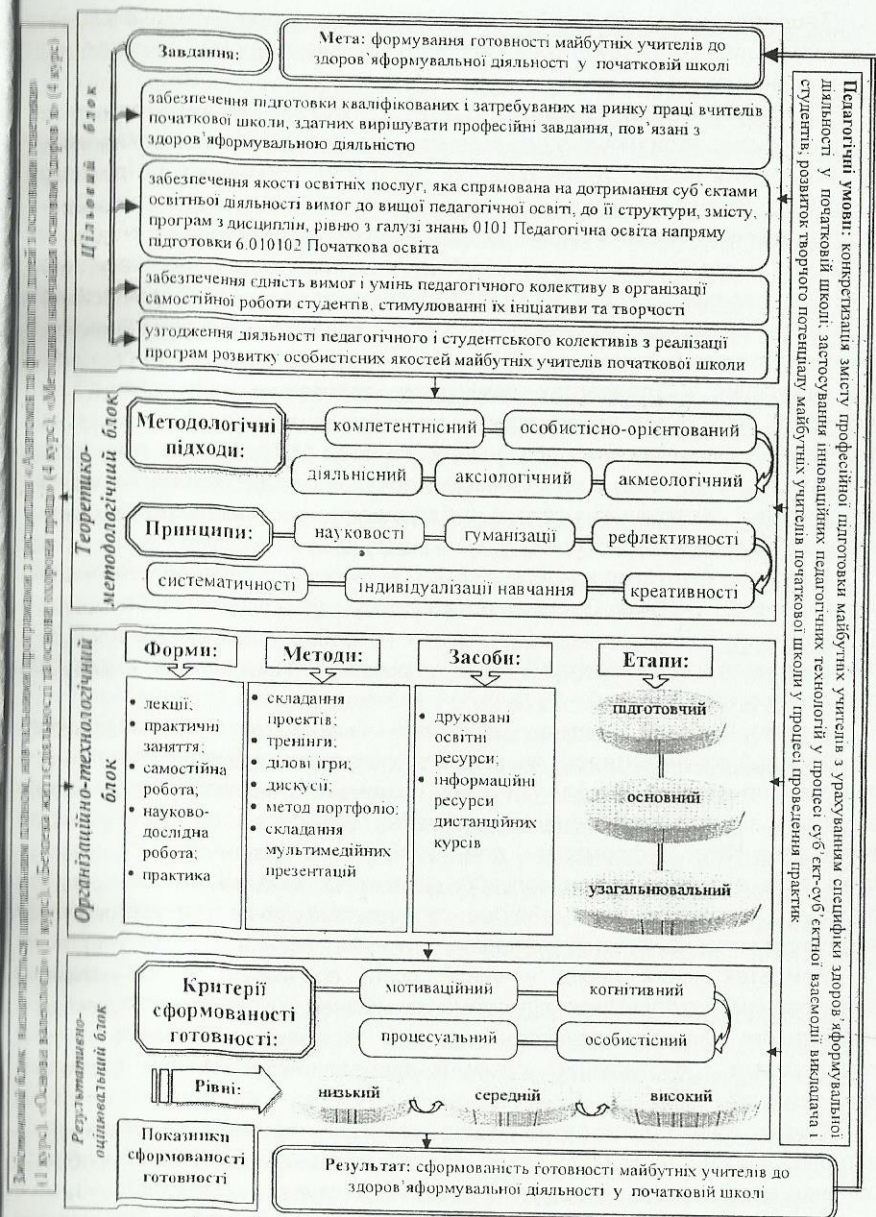

Рис. 1. Модель формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі

Теоретико-методологічний блок визначається такими методологічними підходами, як: компетентнісний, особистісно орієнтований, діяльнісний, аксіологічний та акмеологічний.

Як відомо, кардинальні зміни в житті суспільства, які виражаються в зміні алгоритмів економічного і соціального розвитку, в появі нових чинників, що визначають якість і темпи розвитку суспільства, передусім у стрімкому зростанні впливу людського потенціалу, традиційний ("знанієво-кваліфікаційний") підхід у вищій професійній освіті перестав задовольняти потребам сьогодення. Необхідність вирішення нових завдань зумовила перехід до нової компетентнісної парадигми вищої професійної освіти, яка передбачає: перенесення акценту з предметно-дисциплінарної та змістовної сторони на компетенції і очікувані результати освітнього процесу; віддзеркалення в стандартах домінуючих перспектив, орієнтованих на підготовку випускників та ефективну діяльність в майбутньому, а не на планування змісту освіти; збільшення свободи студентів в тому, що стосується вибору ними різних індивідуалізованих освітніх траєкторій; відхід від уніфікації, включення ресурсів автономності, досягнення академічних свобод, лібералізм у галузі проектування змісту освіти.

Найбільш ґрунтовну концепцію компетентнісного підходу обґрунтували українські вчені (Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пошетун, О. Локшина, О. Савченко, С. Трубочева, Л. Тарашенко та ін.) під час розробки міжнародного проекту "Освітня політика та освіта "Рівний – рівному" (Національна академія педагогічних наук України).

Компетентнісний підхід дозволяє: визначити сформованість професійної компетентності як кінцевий результат навчання майбутніх учителів початкової школи у вищих навчальних закладах; перенести акценти з поінформованості суб'єктів навчання на їх уміння використовувати інформацію для вирішення практичних проблем, пов'язаних з здоров'яформувальною діяльністю; вказати на націленість фахової підготовки на майбутнє працевлаштування випускників у загальноосвітніх навчальних закладах.

Компетентнісний підхід у вищій освіті пов'язаний з особистісно орієнтованим і діяльнісним підходами до навчання, оскільки стосується майбутнього учителя початкової школи як фахівця й може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання ним певного комплексу дій.

Особистісно орієнтований підхід сприяє залученню студента до активної діяльності. Н. Опанасенко вказує, що "викладач у своїй роботі повинен враховувати індивідуальні можливості студентів, використовувати диференційований підхід, особистісно орієнтовані технології навчання студентів, тим самим сприяти розвитку їх пізнавальної активності,

самодіяльності, формування здатності до управління своєю діяльністю" [3, с. 325].

Під особистісно-орієнтованим підходом Н. Письменна розуміє "виховання, яке орієнтоване на людину, і шукає шляхи, як найкращим чином задовольнити пізнавальні потреби особистості, вирішити проблеми її розвитку і підтримки" [4, с. 252].

Особистісно орієнтований підхід дозволяє: спрямовувати навчальний процес на розвиток особистості майбутнього вчителя початкової школи; акцентувати увагу на суб'єктній ролі студента у процесі навчання у вищому навчальному закладі; розглядати здоров'яформувальну діяльність як один із найважливіших засобів становлення професійної активності молодшої людини.

Серед методологічних підходів до дослідження проблеми педагогічної підготовки майбутніх учителів діяльнісний підхід виокремлюють як практико орієнтовну тактику. Н. М. Мирончук вказує, що "у межах діяльнісного підходу в процесі фахової підготовки майбутніх учителів мають бути задоволені та практично апробовані система способів і прийомів здійснення професійної діяльності, професійні уміння та навички педагогічної діяльності, педагогічно-професійні методи роботи, які забезпечують успішне становлення майбутнього професіонала" [2, с. 86].

Діяльнісний підхід дозволяє через діяльність студента сформувати його знання, уміння та навички щодо оздоровчої роботи у початковій школі.

Перетворення, які відбуваються з позицій сьогодення в нашій державі, орієнтують зміст вищої педагогічної освіти на оновлення загальних підходів до підготовки майбутніх учителів початкової школи, формування їх як загальнокультурних розвинених особистостей. У зв'язку з цим актуалізується роль, значущість рефлексії міждисциплінарної ціннісної проблематики та її практична реалізація в усіх напрямках роботи вищих навчальних закладів. Аксіологічний підхід базується на розумінні соціальної природи цінностей, рефлексії питань з позицій позитивно-творчих цінностей та впливу якісного вибору цінностей на формування ціннісних орієнтирів особистості.

Аксіологічний підхід дозволяє: спрямувати зусилля на формування ціннісно-смыслової орієнтації, майбутніх учителів початкової школи (розуміння цінності культури, усвідомлення соціальної значущості своєї майбутньої професії, висока мотивація до виконання професійної діяльності); акцентувати увагу на саморозвитку і самовдосконаленні студентів (здатність до пізнавальної діяльності, усвідомлення необхідності, потреби і здібності навчатися, прагнення до підвищення своєї кваліфікації і професійної майстерності, уміння критично оцінювати свої переваги та недоліки); підкреслити важливість соціальної взаємодії (здатність до

соціальної адаптації та використання емоційних і вольових особливостей психіки особи, толерантність, уміння не конфліктувати, комунікативність).

Акмеологічний підхід є системою принципів, прийомів і методів, що дозволяють вирішувати акмеологічні проблеми і завдання. Сутність впровадження акмеологічного підходу у вищу педагогічну освіту полягає в спрямованості дослідницьких і формуючих дій на актуалізацію творчого потенціалу студентів, підвищення у них професійної мотивації і мотивації досягнення успіху у здоров'яформувальній діяльності.

На думку І.І. Драча, "реалізація цього підходу у вищій освіті спрямована на досягнення подвійної мети – підготовку до майбутньої професійної діяльності та морально-духовне виховання особистості студента, що формує його духовний світ" [1, с. 103].

Акмеологічний підхід дозволяє: спрямувати зусилля професорсько-викладацького складу на цілісне вивчення майбутніх учителів початкової школи в освітньому середовищі як індивідів і суб'єктів діяльності; створити педагогічні умови для мотивації успіху, актуалізації потреби в досягненнях і прагнення до високих результатів; організувати варіативний освітній простір для творчої здоров'яформувальної діяльності.

До принципів формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі віднесено: принцип науковості, принцип систематичності, принцип гуманізації, принцип індивідуалізації навчання, принцип рефлексивності та принцип креативності.

Змістовний блок визначається навчальним планом, навчальними програмами з дисциплін "Анатомія та фізіологія дітей з основами генетики" (1 курс), "Основи валеології" (1 курс), "Безпека життєдіяльності та основи охорони праці" (4 курс), "Методика навчання основам здоров'я" (4 курс).

Організаційно-технологічний блок містить форми, методи і засоби навчання, орієнтовані на етапи формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі. Функцією цього блоку є побудова навчального процесу відповідно до логіки змісту і поставлених цілей.

До форм віднесено: лекції, практичні заняття, самостійну роботу, науково-дослідну роботу та практику.

До методів віднесено: складання проектів, тренінги, ділові ігри, дискусії, метод портфоліо, складання мультимедійних презентацій.

До засобів віднесено: друковані освітні ресурси та інформаційні ресурси дистанційних курсів.

До етапів віднесено: підготовчий, основний та узагальнювальний.

Завдання підготовчого етапу: актуалізувати позитивне ставлення студентів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі;

забезпечити оволодіння студентами знаннями, уміннями та навичками про здоров'яформувальну діяльність у початковій школі.

Завдання основного етапу: сприяти включенню студентів у процес вищої педагогічної освіти як суб'єктів освітньої діяльності, що прагнуть оволодіти знаннями, уміннями та навичками щодо здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Завдання узагальнювального етапу: сприяти здійсненню рефлексії і самооцінки майбутніми вчителями початкової школи своїх здібностей та сформованості готовності до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі; акцентування уваги та корекція сформованості готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Педагогічними умовами формування готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі є: конкретизація змісту професійної підготовки майбутніх учителів з урахуванням специфіки здоров'яформувальної діяльності у початковій школі; застосування інноваційних педагогічних технологій у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії викладача і студентів; розвиток творчого потенціалу майбутніх учителів початкової школи у процесі проведення практик.

Результативно-оцінювальний блок містить критерії (мотиваційний, когнітивний, процесуальний та особистісний), показники та рівні (низький, середній, високий) сформованості готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Результатом є сформованість готовності майбутніх учителів до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Розроблена та теоретично обґрунтована модель поєднує в собі системне, цілісне уявлення про сутність і структуру готовності майбутнього вчителя до здоров'яформувальної діяльності у початковій школі, показує логічні взаємозв'язки між цільовим, теоретико-методологічним, змістовим, організаційно-технологічним і результативно-оцінювальним блоками, а також розкриває педагогічні умови її реалізації.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у висвітлення результатів впровадження моделі у практичну підготовку майбутніх учителів початкової школи у вищих навчальних закладах.

Використана література:

1. Драч І. І. Акмеологічний підхід до формування професійної компетентності студентів у вищому навчальному закладі / І. І. Драч // Теорія та методика управління освітою: електронне наукове фахове видання. – 2009. – № 2. – С. 102-104.
2. Мирончук Н. М. Діяльнісний підхід у професійній підготовці майбутніх педагогів до реалізації функцій учителя-вихователя / Н. М. Мирончук // Вісник Житомирського державного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2014. Випуск 4 (76). – С. 85-89.

3. Опанасенко Н. Особистісно орієнтований підхід у підготовці вчителя початкової школи в умовах кредитно-модульної системи навчання / Н. Опанасенко // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2011. – № 3. – С. 325-331.
4. Письменна Н. Особистісно-орієнтований підхід у контексті гуманізації навчально-виховного процесу / Н. Письменна // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2013. – № 8(1). – С. 250-254.

References:

1. Drach I. I. Akmeologichnij pidxid do formyvannya profesijnoi kompetentnosti studentiv y vuschomju navchalnomu zakladi / I. I. Drach // Teoriya ta metoduka upravlinnya osvityou: elektronne naykove fakove vydannya. – 2009. – № 2. – S. 102-104.
2. Mironchuk N. M. Diyalisnij pidxid y profesijnij pidgotovci majbytnix pedagogiv do realizacii funkcij uchutelya-vuxovatelya / N. M. Mironchuk // Visnuk Zhtomurskogo derzhavnogo universitetu. Seriya: Pedagogichni nauky. – 2014. Vypusk 4 (76). – S. 85-89.
3. Opanasenko N. Osobustisno orijentovanij pidxid y pidgotovci vchutelya pochatkovoї shkolu v umovax kreditno-modylnoi systemu navchannya / N. Opanasenko // Problemu pidgotovku sychasnogo vchutelya. – 2011. – № 3. – S. 325-331.
4. Pussmenna N. Osobustisno orijentovanij pidxid y konteksti gymanizacii navchalno-vuxovnogo procesy / N. Pussmenna // Problemu pidgotovku sychasnogo vchutelya. – 2013. – № 8(1). – S. 250-254.

БИЛЫК В. Г. Модель формирования готовности будущих учителей к здоровьесформирующей деятельности в начальной школе.

В статье отмечается, что в современных условиях модернизации высшего педагогического образования в Украине особую актуальность приобретает проблема повышения эффективности профессиональной подготовки будущих учителей новой генерации. способных сформировать совокупность валеологических ценностей младших школьников и их стойкую мотивацию к ведению здорового образа жизни. Автор отмечает то, что укрепление демократических и гуманистических принципов учебно-воспитательного процесса высших педагогических учебных заведений предусматривает обновление содержания и направлений образовательной практики, поиск и совершенствование форм, методов и средств подготовки высококультурных, компетентных учителей начальной школы, способных вводить образовательные инновации в контекст современных тенденций, направлять собственные усилия на саморазвитие и самосовершенствование. Анализ психолого-педагогической литературы, проведенный автором, показал отсутствие в педагогической практике модели формирования готовности будущих учителей к здоровьесформирующей деятельности в начальной школе и острую потребность в ее разработке и теоретическом обосновании. В статье охарактеризованы целевой, теоретико-методологический, содержательный, организационно-технологический и результативно-оценивающий блоки авторской модели формирования готовности будущих учителей к здоровьесформирующей деятельности в начальной школе. Указано, что результатом является сформированность готовности будущих учителей к здоровьесформирующей деятельности в начальной школе.

Ключевые слова: модель, формирование готовности, будущие учителя, здоровьесформирующая деятельность, начальная школа.

ВІЛЫК В. Г. Model of forming future teacher's readiness to health forming activity at primary school.

In the article it is stated that in terms of modernization of higher pedagogical education in Ukraine the special actuality acquired the problem of increasing the efficiency of professional preparation of future teachers of new generation, that are able to form the aggregate valeological values of junior schoolboys and their proof motivation to healthy way of life. An author marks that strengthening of democratic and humanism principles of educational process at higher pedagogical educational establishments foresees updating of concept and ways of educational practice, search and

perfection of forms and methods of preparation of highly cultured, competent primary school teachers that are able to implement educational innovations in the context of modern tendencies, to self-development and self-perfection. The analysis of psycho-pedagogical literature, conducted by an author, showed absence in pedagogical practice the model of forming future teachers' readiness to health forming activity at primary school and sharp requirement in its development and theoretical grounding. In the article, it is described target-oriented, theoretical-methodological, content, organizational-technological and effectively-estimating blocks of authorial model of forming future teachers' readiness to health forming activity at initial school. It is indicated that a result is forming future teachers' readiness to health forming activity at primary school.

Keywords: model, forming of readiness, future teachers, health forming activity, primary school.

УДК 37.016:51

Гоменюк Г. В.

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАДАЧІ З АЛГЕБРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

В статті обґрунтовано необхідність застосування в навчанні алгебри основної школи компетентісно орієнтованих задач. Розкрито сутність поняття "компетентісно орієнтована задача". Вказано на суттєві властивості таких задач – імітацію життєвої ситуації, навчаючий характер; відповідність віковим особливостям учнів; вихід змісту задачі на межі однієї предметної області. Наведено приклади таких задач з різних тем шкільного курсу алгебри. Запропоновано класифікацію таких завдань. До них належать: задачі, що забезпечують інтеграцію з іншими навчальними предметами; історичні математичні задачі; професійно-орієнтовані задачі; задачі, які моделюють різноманітні ситуації повсякденного життя.

Ключові слова: компетентісний підхід, компетентісно орієнтовані задачі, компетентісно орієнтовані задачі з алгебри, класифікація компетентісно орієнтованих задач, математична компетентність учнів, навчання алгебри, основна школа.

Впровадження компетентісного підходу в систему вітчизняної освіти потребує вагомих змін усіх складових навчально-виховного процесу і насамперед – трансформації змісту навчання. Формування математичної компетентності учнів 7-9 класів у процесі вивчення курсу алгебри основної школи неможливе без спрямування навчальної діяльності школярів на розв'язання таких навчальних задач, які, з одного боку, відповідають вимогам сучасного суспільства до підготовки підростаючого покоління, а з другого – особистісним потребам дітей, набуттю ними досвіду вирішення проблем на рівні як громадського, так і приватного життя.

Метою публікації є визначення шляхів вдосконалення змісту курсу алгебри в умовах впровадження компетентісного підходу в навчально-